

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2022 m. rugsėjo 30 d. Nr. 4D-2022/2-808
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės (toliau ir citatose vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant vietinės rinkliavos už naudojimąsi Savivaldybės tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti (toliau ir citatose vadinama – vietinė rinkliava) nustatymo (keitimo) Vilniaus mieste klausimą bei nepateikiant atsakymo į Pareiškėjo prašymą.

2. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui adresuotame skunde nurodė:

2.1. „[...] Po mūsų kreipimosi Jūs [Seimo kontrolierė] tarpininkavote tikėdamiesi, kad Savivaldybės administracija išnagrinės ir išspręs susidariusią situaciją. Deja, kaip matyti iš [...] Savivaldybės atsakymo, jokio aiškumo kokiais duomenimis remiantis nustatomos automobilių parkavimo zonos spalvos (įkainis). Savivaldybė nurodo – turimais duomenimis? Kodėl šie turimi duomenys nėra vieši?“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] Savivaldybės prašome pateikti metodikos duomenis, į kuriuos jie remiasi keisdami automobilių parkavimo zonas. Savivaldybė niekada nėra pateikusi duomenų iš kurių gyventojams būtų aišku, kad sprendimai keisti automobilių parkavimo zonų įkainius priimami skaidriai, efektyviai, objektyviai ir nepiktnaudžiaujant valdžia“;

2.3. „[...] š. m. birželio 6 dieną kreipiausi į Savivaldybę [...]. Per LR Vyriausybės nustatytą 20 d. d. terminą atsakymo negavau. [...] mano kreipimasis buvo adresuotas atsakingam Savivaldybės administracijos struktūriniam padaliniui – Eismo organizavimo skyriui“;

2.4. „Savivaldybės tarybai š. m. gegužę patvirtinus naujas automobilių parkavimo zonas nėra aišku, kokiais išeitiniais duomenimis remiantis Krokuvos g. nustatyta Raudona parkavimo zona, tačiau atsisakyta tenkinti gyventojų prašymą nustatyti Raudoną zoną Turgaus, H. Manto gatvėse. [...]?“;

2.5. „Noriu atkreipti dėmesį, kad viešai prieinamų duomenų nėra, objektyvių kriterijų, metodikos nėra, klesti interpretavimas ir subjektyvumas, trūksta skaidrumo. Sprendimai priimami „po kilimu“ ir galimai piktnaudžiaujant.“

„[...] jau kuris laikas, kaip bandome atkreipti Savivaldybės dėmesį į nesprendžiamą arba subjektyviai sprendžiamą automobilių parkavimo zonų nustatymą Vilniaus mieste. Savivaldybės Eismo skyrius mums atsako, kad tokį sprendimą priimta Savivaldybės taryba ir [Savivaldybės] administracija nieko negali padaryti [...].“

Užimtumo tyrimai priklauso nuo daugybės faktų ir tais faktais galima labai ir labai puikiai varijuoti, kas galimai ir vyksta.

[...] pavyzdys tik patvirtina situaciją – Žvėryno rajone Malonioji g. yra išskiriama iš visų Žvėryno gatvių ir iš Žaliosios parkavimo zonos tampa Raudona. Kas gali atsakyti dėl kokių priežasčių ir kaip šioje vietoje Žvėryno rajono gatvėje išaugo automobilių srautai, kad net buvo praleista tarpinė Geltonoji zona?

Akivaizdu, kad tai subjektyvu, o šiuos subjektyvaus tyrimo rezultatus pateikė savivaldybės įmonė „Susisiekimo paslaugos“. Lygiai taip pat kaip subjektyvu su Suvalkų gatve, iš Žaliosios zonos staiga tapo Raudona zona“;

2.6. interneto naujienų svetainės „Delfi“ 2022 m. rugpjūčio 2 d. straipsnyje „Vilniečiai piktinasi: savivaldybė nusprendė padėti Žvėryno gyventojams – automobilių stovėjimą pabrangino 5 kartus“ nurodyta, kad vietinė rinkliavos zona Maloniojoje gatvėje iš žaliosios zonos buvo pakeista į raudonąją zoną, tačiau Savivaldybės administracija neatsižvelgia į gyventojų prašymus Turgaus gatvėje nustatyti raudonąją (o ne palikti geltonąją vietinės rinkliavos zoną), kaip iš šalia esančiose Rinktinės, Krokuvos gatvėse.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo: „[...] pradėti tyrimą.“

4. Seimo kontrolierė 2022 m. gegužės 12 d. gavo Pareiškėjo skundą dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant rinkliavos zonų, kuriose esančiose vietose automobiliams statyti gali būti renkama vietinė rinkliava, nustatymo Vilniaus mieste. Seimo kontrolierė, įvertinusi Pareiškėjo 2022-05-12 skunde nurodytas aplinkybes, vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis, priėmė sprendimą atsisakyti nagrinėti Pareiškėjo 2022-05-12 skundą. Atsižvelgdama į keliamo klausimo aktualumą Pareiškėjui, Seimo kontrolierė 2022 m. gegužės 23 d. raštu Nr. 4D-2022/2-525/3D-1146 „Tarpininkavimas sprendžiant problemą“ kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydama išnagrinėti Pareiškėjo 2022-05-12 skundą, pateikti motyvuotą atsakymą bei atsakyti į Seimo kontrolierės suformuluotus klausimus.

5. Savivaldybės administracija, išnagrinėjusi Pareiškėjo 2022-05-12 skundą, 2022 m. birželio 16 d. raštu Nr. A51-86575/22(3.3.10.3E-AD24) „Dėl skundo ir Seimo kontrolierės tarpininkavimo“ Pareiškėjui, be kitos informacijos, nurodė:

„[...] Vilniaus mieste rinkliavos už automobilių stovėjimą tvarką reglamentuoja Savivaldybės tarybos 2011 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ patvirtinti Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatai (toliau – Nuostatai). Nuostatų 3 punktas nurodo, kad „vietinė rinkliava renkama tik nuostatų priede nustatytose vietose. Šios vietos apibrėžtos rinkliavos zonomis, kuriose esančiose vietose automobiliams statyti gali būti renkama Tarybos nustatyta vietinė rinkliava“. Pagal Nuostatų 4 punktą „šia rinkliava siekiama reguliuoti transporto eismo srautus, skatinti alternatyvius kelionių būdus, pagerinti gyvenamosios ir miesto aplinkos ekologinę būklę. Vietinė rinkliava pradedama rinkti atsižvelgiant į viešąjį ir gyventojų interesus, eismo saugumą, įvertinant galimybes naudotis stovėjimo vietomis, siekiant sudaryti sąlygas, kad piko metu stovinčių automobilių kiekis neviršytų 85 proc. stovėjimo vietų užimtumo atskirose teritorijose“. Nuostatų 6 punkte nurodyta, kad „vietinę rinkliavą renka ir administruoja, vietinės rinkliavos mokėjimo kontrolę vykdo, automobilių statymo tvarką prižiūri, automobilių stovėjimo bilietų automatų ir mokamas automobilių stovėjimo vietas žyminčių kelio ženklų įrengimą ir priežiūrą atlieka Savivaldybės įmonė „Susisiekimo paslaugos“. Ši įmonė taip pat dalyvauja įgyvendinant automobilių stovėjimo vietų plėtros projektus [...] periodiškai (ne rečiau kaip 1 kartą per metus) atlieka stovėjimo vietų užimtumo analizę ir esant poreikiui teikia siūlymus Vilniaus miesto savivaldybės administracijai dėl vietinės rinkliavos dydžių ir (ar) zonų peržiūros

atsižvelgiant į analizės rezultatus, taip pat atlieka kitas Vilniaus miesto savivaldybės pavestas funkcijas ir užduotis.

Vietinės rinkliavos zonoje esančių automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizės (toliau – Analizė) atlikimo metodika, patvirtinta Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 30-500/21 „Dėl Vietinės rinkliavos zonoje esančių automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizės atlikimo metodikos tvirtinimo“ (toliau – Metodika). Metodikos 3 punkte nurodoma, kad „už Analizės atlikimą atsakinga Savivaldybės įmonė „Susisiekimo paslaugos“. Metodikos 6 punktą nurodo, kad „vietinės rinkliavos zonų keitimui, plėtrai, vietinės rinkliavos dydžių koregavimui ir kitų sprendimų priėmimui Analizė gali būti atliekama rudenį (pradedant ne anksčiau kaip rugsėjo 15 d. ir baigiama ne vėliau kaip spalio 31 d.) arba pavasarį (pradedant ne anksčiau kaip kovo 15 d. ir baigiama ne vėliau kaip balandžio 31 d.). Kitu laikotarpiu atlikta Analizė ir jos duomenys gali būti naudojami bendrai statistikai.“ Pagal Metodikos 8 punktą „analizė atliekama visose vietinė rinkliava apmokestintose automobilių stovėjimo vietose ne rečiau kaip 1 kartą per metus. Gatvių sąrašas atnaujinamas prieš kiekvieną Analizę. Už sąrašo atnaujinimą atsakinga SĮSP.“ Taigi vadovaujantis šiais teisės aktais pagal Metodiką atlikus Analizę gali būti keičiamos rinkliavos už automobilių stovėjimą zonų galiojimas.

Atkreipiame dėmesį, kad nuo 2022 m. liepos 1 d. Savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. 1-1459 „Dėl Tarybos 2011-07-13 sprendimo Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“ rinkliavos zonos už mokamas automobilių stovėjimo vietas keisis. Nuo liepos 1 d. Slucko gatvė, kaip ir greta esanti Krokuvos gatvė tarp Kalvarijų ir Rinktinės gatvių (užimtumas per 85 proc.) pateks į raudonąją zoną. Kadangi Vilniaus mieste kai kurios gatvės yra ilgos, dėl transporto srautų ir stovėjimo vietų užimtumo jos skaidomos į dalis. Pagal atliktą Analizę Rinktinės gatvėje nuo Šeimyniškių ir Tuskulėnų gatvių, ar Turgaus gatvėje automobilių stovėjimas neviršija 85 proc., todėl Rinktinės gatvėje ties Turgaus gatve automobilių stovėjimas nebuvo keičiamas į raudonąją zoną.

[...]. Su visais teisės aktais galite susipažinti internete <https://aktai.vilnius.lt/>“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjo skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją.

7. Iš Savivaldybės administracijos pateiktos informacijos nustatyta:

7.1. Savivaldybės administracija 2022 m. birželio 6 d. el. paštu gavo Pareiškėjo prašymą (reg. Nr. A97-17377/22) (toliau vadinama – Prašymas), kuriame, be kitos informacijos, buvo nurodyta:

„Mes jau ilgą laiką prašom Savivaldybės administracijos Eismo [organizavimo] skyriaus išspręsti automobilių parkavimo chaosą mūsų rajone. Eismo skyrius pažadėjo, kuomet bus rengiamas [Savivaldybės] Tarybos sprendimas, bus sprendžiamas ir mūsų rajono gatvių automobilių parkavimo problema, bet taip niekas ir neįvyko, o Taryba galimai suklaidinta, arba atribota nuo informacijos, patvirtino parkavimo zonas ir taip tik pablogino mūsų rajono gyventojų padėtį“.

„Automobiliai parkuojami pažeidžiant KET reikalavimus [...]“;

„[...] chaosas tik didės, kadangi Taryba savo sprendimu nustatė nuo [2022 m.] liepos 1 d. Krokuvos g. ir dalį Rinktinės g. Raudona zona, o už keletos metrų esančias gatves paliko pigesnio parkavimo, dėl šios priežasties automobilių kiekis išaugs“;

„Mes, stebėjome Savivaldybės tarybos komiteto posėdžių eigą, Savivaldybės tarybos posėdžius, bet nematėme, kad Eismo skyrius būtų dalyvavęs Komitetų posėdžiuose pristatant klausimus.“

7.2. Savivaldybės administracijos Eismo organizavimo skyrius atsakymą į pirmiau minėtą Pareiškėjo Prašymą pateikė 2022-07-08 raštu Nr. A51-97871/22 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau vadinama – Raštas), kuriame, be kitos informacijos, nurodė:

„[...] ŠĮ [Savivaldybės įmonė] „Susisiekimo paslaugos“ nuolat vykdo esamų stovėjimo vietų užimtumo tyrimus, kurių pagrindu teikia stovėjimo zonų pakeitimo pasiūlymus [Savivaldybės] Tarybai. Remiantis stovėjimo vietų užimtumo tyrimo, atlikto 2021 m. spalio mėn., rezultatais Turgaus g. užimtumas piko valandomis buvo iki 60 proc., todėl vadovaujantis Sprendimo [2011 m. liepos 13 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-127 „Dėl vietinės rinkliavos už naudojimąsi tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“] 4 punktu „šia rinkliava siekiama reguliuoti transporto eismo srautus, skatinti alternatyvius kelionių būdus, pagerinti gyvenamosios ir miesto aplinkos ekologinę būklę. Vietinė rinkliava pradedama rinkti atsižvelgiant į viešąjį ir gyventojų interesus, eismo saugumą, įvertinant galimybes naudotis stovėjimo vietomis, siekiant sudaryti sąlygas, kad piko metu stovinčių automobilių kiekis neviršytų 85 proc. stovėjimo vietų užimtumo atskirose teritorijose“ ir 6 punktu „<...> periodiškai (ne rečiau kaip 1 kartą per metus) atlieka stovėjimo vietų užimtumo analizę ir esant poreikiui teikia siūlymus Savivaldybės administracijai dėl vietinės rinkliavos dydžių ir (ar) zonų peržiūros atsižvelgiant į analizės rezultatus <...>“, Turgaus g. nebuvo įtraukta į raudoną mokestinę zoną.

[...]. Pagal pateiktą informaciją darytina išvada, kad pagrindinė problema yra tame, kad automobilių vairuotojai nesilaiko Kelių eismo taisyklių reikalavimų, todėl problema turi būti sprendžiama prevencine tvarka (taikant administracines nuobaudas pažeidėjams). Prašysime policijos ir Viešosios tvarkos skyriaus pareigūnų atkreipti didesnę dėmesį bei stiprinti kontrolę Kalvarijų turgaus prieigose.

Pažymime, kad atlikus Tarybos sprendimo pokyčius ir toliau bus vykdoma stovėjimo vietų užimtumo stebėseną. Pagal gautus eismo srautų duomenis matyti, kad dauguma atvykstančių automobilių yra susiję su turgaus ir šalia įsikūrusių komercinių patalpų aptarnavimu. Minėti transporto srautai nėra susiję su rinkliavos zonos keitimu. Pritarus Jūsų pasiūlymui ir Turgaus g. nustačius užimtumą piko metu didesnę nei 85 proc., Tarybai būtų teikiamas siūlymas dėl mokamos zonos keitimo, t. y. įtraukimo į raudoną zoną. Tačiau norime pastebėti, kad įtraukus Turgaus g. į raudoną mokestinę zoną, aplinkinių kiemų užpildymas turgaus darbo laiku gali kaip tik padidėti, todėl bus reikalinga papildoma situacijos analizė, siekiant nustatyti į Kalvarijų turgaus prieigas atvykstančių transporto priemonių funkcijas, t. y. kiek atvykstančiųjų yra susiję su turgaus ir jo prieigose įsikūrusių komercinių patalpų aptarnavimu, kiek lankytojų, kiek vietos gyventojų.

[...] atsakymas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Savivaldybės administracijos direktoriui (Konstitucijos pr. 3, LT-09601 Vilnius), Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, LT-01402 Vilnius) ar Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius) Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje skundas gali būti paduodamas Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai (Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius) Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo nustatyta tvarka per vienus metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo dienos.“

7.3. „Remiantis Rinkliavų įstatymu Savivaldybės taryba turi teisę Savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už naudojimąsi Savivaldybės tarybos nustatytais vietomis automobiliams statyti (įstatymo 11 str. 1 d. 6 p.) ir Savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato vietinės rinkliavos dydį (įstatymo 12 str. 1 d. 1 p.).

Taigi Rinkliavų įstatymas nenumato ribojimų Savivaldybės tarybai apsispręsti dėl teritorijų kuriose bus taikoma vietinė rinkliava, bei dėl vietinės rinkliavos dydžių. Patys dydžiai numatomi Vietinės rinkliavos nuostatuose.“

„Dauguma rinkliavos zonų yra susiformavusios istoriškai ir keičiamos vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2011 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ patvirtintų Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų (toliau – Nuostatai) 4 punktu: „šia rinkliava siekiama reguliuoti transporto eismo srautus, skatinti alternatyvius kelionių būdus, pagerinti gyvenamosios ir miesto aplinkos ekologinę būklę. Vietinė rinkliava pradedama rinkti atsižvelgiant į viešąjį ir gyventojų interesus, eismo saugumą, įvertinant galimybes naudotis stovėjimo vietomis, siekiant sudaryti sąlygas, kad piko metu stovinčių automobilių kiekis neviršytų 85 proc. stovėjimo vietų užimtumo atskirose teritorijose“.

„[...] rinkliavos zonų, kuriose taikoma vietinė rinkliava už naudojimąsi Savivaldybės tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti, ribos nustatomos ne tenkinant konkrečių subjektų poreikius, o sistemškai įvertinus Savivaldybės funkcijų ir aplinkybių visumą, pavyzdžiui: mažinama oro tarša ir triukšmas mieste, gerinama aplinkos ekologinė būklė, atlaisvinamos stovėjimo vietos gyventojams, daugiau erdvės pėstiesiems ir dviratininkams, trumpėja laikas laisvos stovėjimo vietos paieškai, efektyviau išnaudojama miesto infrastruktūra, skatinami alternatyvaus keliavimo būdai – taip įgyvendinamas Vilniaus miesto savivaldybės darnaus judumo planas.“

„Taigi, kaip numatyta Nuostatų 4 p. nustatant vietinių rinkliavų zonas, jas keičiant, siekiama suderinti įvairius tarpusavyje konkuruojančius interesus – tiek reguliuoti eismo srautus (kitų miesto rajonų gyventojų bei svečių poreikį atvykti į labiau apkrautas miesto dalis (dažniausiai centrinės miesto dalis) darbo /asmeniniais reikalais), tiek ir šių miesto dalių gyventojų poreikius.“

„Atsižvelgiant į aukščiau numatytą teisinį reglamentavimą nėra ribojimų Tarybai atitinkamoje teritorijoje vietoje žalios zonos nustatyti raudonąją, o ne geltonąją zoną.“

7.4. „Automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizė vykdoma vadovaujantis Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 30-500/21 „Dėl Vietinės rinkliavos zonoje esančių automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizės atlikimo metodikos tvirtinimo“ patvirtinta Vietinės rinkliavos zonoje esančių automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizės atlikimo metodika“ (Savivaldybės teisės aktų registras <https://aktai.vilnius.lt/document/30352254>) (toliau vadinama – Metodika).

„[...] Savivaldybės įmonė „Susisiekimo paslaugos“, vadovaudamasi Nuostatų 6 punktu, periodiškai (ne rečiau kaip vieną kartą per metus) atlieka automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizę ir esant poreikiui teikia siūlymus Savivaldybės administracijai dėl vietinės rinkliavos dydžių ir (ar) zonų peržiūros atsižvelgiant į analizės rezultatus. [...] užimtumo tyrimas buvo atliktas 2021 m. rudenį.“

Vadovaujantis Metodikos 10 punktu, „[...] skaičiuojamas užimtumas piko laiku, piko laiku laikomas dienos laikas nuo 13 val. iki 16 val.“

„[...] 2021 m. rudenį atlikto užimtumo tyrimo rezultatai buvo pateikti Savivaldybės administracijai ir Savivaldybės tarybai. Savivaldybės taryba 2022 m. gegužės 18 d. priėmė teiktus siūlymus“ (informacija apie Tarybos posėdžius skelbiama <https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/posedziai/>, o posėdžiai transliuojami „YouTube“ kanale).

„[...] užimtumo tyrimo duomenys, nesant poreikio, viešai nėra skelbiami. Tyrimo duomenys naudojami Savivaldybės įmonės „Susisiekimo paslaugos“ veikloje vykdyti analizę ir teikti siūlymus Savivaldybės administracijai. Taip pat tyrimų duomenys pateikiami Savivaldybės taryboje pristatant rinkliavos zonų ribų pakeitimo klausimą“;

„Kitas užimtumo tyrimas planuojamas 2022 m. rudenį. Atlikus šį tyrimą bus peržiūrėta automobilių stovėjimo vietų situacija gatvėse ir vadovaujantis Nuostatais, esant poreikiui, Savivaldybės administracijai bus teikiami siūlymai.“

7.5. „Krokuvos gatvėje geltonoji rinkliavos zona pakeista į raudonąją atsižvelgiant į tai, kad užimtumas piko metu viršijo 85 proc. ribą, t. y. buvo 86 proc.“

„Slucko gatvėje geltonoji rinkliavos zona pakeista į raudonąją siekiant išlaikyti raudonosios zonos vientisumą, nesudarant pigesnės automobilių statymo alternatyvos zonos viduje.“ „[...] Slucko gatvė visa savo apimtimi patenka į raudonosios rinkliavos zonos ribas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad rinkliavos zonų ribos nustatomos ne pagal gatvės ilgį, o pagal teritoriją, atsižvelgiant į joje esančius traukos objektus, automobilių stovėjimo vietų paklausą ir pan.“

„H. Manto gatvėje nėra rinkliava apmokestintų automobilių stovėjimo vietų, ši gatvė nebuvo svarstoma.“

„Kitose minimose gatvėse pokyčiai nebuvo vykdomi atsižvelgiant į tai, kad Trimitų gatvės užimtumas piko metu yra 44 proc., Turgaus gatvės 46 proc., Rinktinės gatvės 53proc.“;

„[...] Maloniosios gatvės vidutinis užimtumas piko metu pagal 2021 metų tyrimo duomenis buvo 88 proc.“;

„[...] Suvalkų gatvėje rinkliavos pokyčiai nebuvo vykdomi“;

„Didesnio tarifo (raudonosios zonos, o ne geltonosios zonos tarifų) pasirinkimas grindžiamas tuo, kad šalia Maloniosios gatvės yra raudonoji rinkliavos zona ir biurų kompleksai, kurie generuoja didelį besistatančiųjų automobilius srautą (ne vietos gyventojų), dėl to miesto Tarybai buvo siūlyta suvienodinti zonas, taip apsaugant Maloniosios gatvės parkavimo vietas nuo ilgalaikio stovėjimo ir sudarant geresnes sąlygas gyventojų parkavimui. Manytina, kad nustačius mažesnius tarifus Maloniojoje g. (pvz.: nustačius geltonosios zonos tarifus) nei jie nustatyti Upės g. (raudonoji zona) išliks paskata miestiečiams (ne šios teritorijos gyventojams) statyti automobilius Maloniojoje g.“;

„[...] skiriasi situacijos Maloniojoje g. ir Turgaus g. Malonioji g. iki vietinės rinkliavos zonų pakeitimo buvo apmokestinta vietine rinkliava (žalia zona), bet apmokestinimas buvo nepakankamas kad subalansuoti gyventojų ir kitų miestiečių interesus, t. y., nors gyventojai buvo išsiėmę lengvatinius leidimus stovėti šioje rinkliavos teritorijoje, bet šie leidimai nesuteikė išskirtinės teisės tik jiems statyti automobilius atitinkamoje teritorijoje, gyventojai su leidimais galėjo statyti tik jei buvo/rasdavo laisvų vietų šioje teritorijoje. Tad padidinus rinkliavos įkainį Maloniojoje g. tikėtina, kad mažiau atvykstančiųjų statyti automobilius Maloniojoje g. ar jie bus statomi trumpesniai laikui, todėl daugiau bus galimybių gyventojams su leidimais surasti laisvų vietų Maloniojoje g. Tuo tarpu kalbant apie Turgaus g. apmokestinimą, straipsnyje minimos parkavimo vietos kiemuose (o ne pačioje Turgaus g.), kuriuos nėra apmokestintos dabar, tiek nebūtų apmokestintos padidinus Turgaus g. taikomą rinkliavos tarifą. Natūralu, kad Turgaus g. padidinus parkavimo zonos įkainį, vairuotojai, kurie stengiasi išvengti rinkliavos mokėjimo, automobilius statys daugiabučių kiemuose, kur parkavimas yra nemokamas“;

7.6. „[...] Savivaldybės administracija 2022-08-04 raštu Nr. A34550/22 „Dėl rezervuotų automobilių stovėjimo vietų“ kreipėsi į uždarają akcinę bendrovę „Y“ su prašymu rasti galimybę bei svarstyti H. Manto ir Turgaus gatvių atitinkamose dalyse pakeisti šiuo metu esamų rezervuotų automobilių stovėjimo vietų galiojimo laiką [...]“

UAB „Y“ atsakydama į pirmiau minėtą Savivaldybės administracijos raštą, 2022-09-08 rašte, nurodė, kad „[...] turgaus prekeiviai, jiems skirtas rezervuotas vietas automobilių parkavimui, naudoja nuo ryto 6.00 val. iki 17.00 val. Įprastai nakties metu, Kalvarijų turgaus prekeiviai parkavimo vietomis nesinaudoja. UAB „Y“ administracija minėtu laiku, tai yra nuo 17.00 iki 6.00 val. ryto kontrolės, kaip statomos autotransporto priemonės Turgaus ir H. Manto gatvėse nevykdo.

Suteikus gyventojams, oficialiai leidimus naudotis mums sutartimi priskirtomis automobilių parkavimo vietomis mes susidursime su problemomis, kurios sukels gyventojai nesilaikantys nustatytų reikalavimų, tai yra nuo 6.00 val. ryto patraukti automobilius iš parkavimo vietų. Kadangi turgavietės prekeiviai darbą pradeda nuo 6.00 val. ryto, o gyventojai vargu ar kelsis taip anksti, kad patrauktų savo automobilius.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. Lietuvos Respublikos įstatymai:

8.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. 2. Seimo kontrolieriai netiria [...] savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) [...] veiklos.“

8.2. Vietos savivaldos įstatymo:

8.2.1. *6 straipsnis* – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: 2) vietinių rinkliavų nustatymas“;

8.2.2. *16 straipsnis* – „2. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija: 18) sprendimų teikti mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymų nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto sąskaita, sprendimų dėl sumokėtų mokesčių, rinkliavų (ar jų dalies) kompensavimo tvarkos nustatymo ir šių kompensacijų teikimo savivaldybės biudžeto sąskaita priėmimas, subsidijų ir kompensacijų skyrimo naujas darbo vietas steigiančioms visų teisinių formų įmonėms tvarkos nustatymas atitinkamai keičiant savivaldybės biudžetą tais atvejais, kai lėšų tam nebuvo numatyta; [...] 37) [...] įmokų ir mokesčių tarifų nustatymas įstatymų nustatyta tvarka“;

8.2.3. *18 straipsnis* – „1. Savivaldybės tarybos priimtus teisės aktus gali sustabdyti, pakeisti ar panaikinti pati savivaldybės taryba. [...]“;

8.2.4. *29 straipsnis* – „8. Savivaldybės administracijos direktorius: 1) tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais; [...] 3) organizuoja savivaldybės administracijos darbą [...]“;

8.2.5. *30 straipsnis* – „2. Savivaldybės administracija: 1) savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina; [...] 6) rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus.“

8.3. Rinkliavų įstatymo:

8.3.1. *11 straipsnis* – „1. Savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas tik už: 6) naudojimąsi savivaldybės tarybos nustatytomis vietomis automobiliams statyti (išskyrus vietas automobiliams statyti prie valstybinės reikšmės kelių, 5–15 m pažymėtoje atkarpoje prie valstybės įstaigų, institucijų ir tarnybų, taip pat vietas, kurias nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į saugumą, tarptautinį protokolą ar kitus viešuosius interesus užtikrinančius reikalavimus; taip pat išskyrus automobilių, pažymėtų neįgalių asmenų automobilių statymo kortele, ir mokyklinių autobusų statymą savivaldybės tarybos nustatytoje nerezervuotose mokamose vietose automobiliams statyti ir Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos transporto priemonių, naudojamų saugomų asmenų ir (ar) saugomų objektų apsaugai, statymą)“;

8.3.2. *12 straipsnis* – „Savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato: 1) vietinės rinkliavos dydį [...]; 2) vietinės rinkliavos mokėjimo tvarką; 3) vietinės rinkliavos lengvatas; [...]“.

8.4. Viešojo administravimo įstatymo:

8.4.1. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

8.4.2. *10 straipsnis* – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. [...]. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. 5. Administraciniame sprendime turi būti

nurodyta: 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką“;

8.4.3. *11 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

9. Kiti teisės aktai

9.1. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“:

9.1.1. *32 punktas* – „Prašymai ir skundai [...] turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus“;

9.1.2. *47 punktas* – „Atsakyme į prašymą [...] asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo [...] apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ims) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-su) ir adresą (-su), taip pat terminą (-su), per kurį (-juos) gali būti pateiktas skundas.“

9.2. Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų, patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2011 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ (toliau vadinama – Nuostatai) (redakcija, galiojanti nuo 2022-08-01):

9.2.1. *3 punktas* – „Vietinė rinkliava renkama tik nuostatų priede nustatytose vietose. Šios vietos apibrėžtos rinkliavos zonomis, kuriose esančiose vietose automobiliams statyti gali būti renkama Tarybos nustatyta vietinė rinkliava“;

9.2.2. *4 punktas* – „Šia rinkliava siekiama reguliuoti transporto eismo srautus, skatinti alternatyvius kelionių būdus, pagerinti gyvenamosios ir miesto aplinkos ekologinę būklę. Vietinė rinkliava pradedama rinkti atsižvelgiant į viešąjį ir gyventojų interesus, eismo saugumą, įvertinant galimybes naudotis stovėjimo vietomis, siekiant sudaryti sąlygas, kad piko metu stovinčių automobilių kiekis neviršytų 85 proc. stovėjimo vietų užimtumo atskirose teritorijose“;

9.2.3. *6 punktas* – „Vietinę rinkliavą renka ir administruoja, vietinės rinkliavos mokėjimo kontrolę vykdo, automobilių statymo tvarką prižiūri, automobilių stovėjimo bilietų automatų ir mokamas automobilių stovėjimo vietas žyminčių kelio ženklų įrengimą ir priežiūrą atlieka Savivaldybės įmonė „Susisiekimo paslaugos“. Ši įmonė taip pat [...] periodiškai (ne rečiau kaip 1 kartą per metus) atlieka stovėjimo vietų užimtumo analizę ir teikia siūlymus Vilniaus miesto savivaldybės administracijai dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo tose miesto gatvėse ir aikštelėse, kuriose automobilių stovėjimo vietų užimtumas piko metu viršija 85 proc., taip pat atlieka kitas Vilniaus miesto savivaldybės pavestas funkcijas ir užduotis“;

9.2.4. *8 punktas* – „Šiuos nuostatus tvirtina, juos keičia ir papildo Taryba.“

9.2.5. *Priedas* – „Zonų, kuriose taikoma vietinė rinkliava už naudojimąsi tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti, ribos“.

9.3. Vietinės rinkliavos zonoje esančių automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizės atlikimo metodikos, patvirtintos Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 30-500/21 „Dėl Vietinės rinkliavos zonoje esančių automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizės atlikimo metodikos tvirtinimo“ (toliau vadinama – Metodika):

9.3.1. *3 punktas* – „Už Analizės atlikimą atsakinga Savivaldybės įmonė „Susisiekimo paslaugos“ (toliau – SĮSP)“;

9.3.2. *6 punktas* – „Vietinės rinkliavos zonų keitimui, plėtrai, vietinės rinkliavos dydžių koregavimui ir kitų sprendimų priėmimui Analizė gali būti atliekama rudenį (pradedant ne anksčiau kaip rugsėjo 15 d. ir baigiama ne vėliau kaip spalio 31 d.) arba pavasarį (pradedant ne anksčiau kaip kovo 15 d. ir baigiama ne vėliau kaip balandžio 31 d.)“;

9.3.3. 8 *punktas* – „Analizė atliekama visose vietinė rinkliava apmokestintose automobilių stovėjimo vietose ne rečiau kaip 1 kartą per metus“;

9.3.4. 9 *punktas* – „Analizė atliekama tik šiomis savaitės dienomis: antradienį, trečiadienį, ketvirtadienį šiomis valandomis (priklausomai nuo vietinės rinkliavos zonos)“: Mėlynosios vietinės rinkliavos zonos stebėjimo laikas – 9–10 val., 13–14 val., 15–16 val., 18–19 val., 21–22 val.; Raudonosios vietinės rinkliavos zonos stebėjimo laikas – 9–10 val., 13–14 val., 15–16 val., 18–19 val., 21–22 val.; Geltonosios vietinės rinkliavos zonos stebėjimo laikas – 9–10 val., 13–14 val., 15–16 val., 19–20 val.; Žaliosios vietinės rinkliavos zonos stebėjimo laikas – 9–10 val., 13–14 val., 15–16 val.;

9.3.5. 10 *punktas* – „[...] Piko laiku laikomas dienos laikas nuo 13 val. iki 16 val.“

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios Pareiškėjo skundo dalys:

- 10.1. dėl vietinės rinkliavos nustatymo (keitimo) Vilniaus mieste;
- 10.2. dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teikiant siūlymus dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo;
- 10.3. dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Prašymą.

Tyrimas bus atliekamas ir tyrimo išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių skundo dalių atskirai.

Dėl vietinės rinkliavos nustatymo (keitimo) Vilniaus mieste

11. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus, teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 8–9 punktuose, susijusius su vietinės rinkliavos nustatymu (keitimu) Vilniaus mieste, konstatuotina:

10.1. Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 2 punkte nustatyta, jog viena iš savarankiškujų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų yra vietinių rinkliavų nustatymas (pažymos 8.2.1 papunktis). Sprendimų, nustatant vietinių rinkliavų ir mokesčių tarifus, teikiant vietinių rinkliavų lengvatas savivaldybės biudžeto sąskaita, priėmimas, vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 18, 37 punktų nuostatomis, yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija (pažymos 8.2.2 papunktis). Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 6 punkte reglamentuota, kad savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas už naudojimąsi savivaldybės tarybos nustatytais vietomis automobiliams statyti (pažymos 8.3.1 papunktis). Pagal Rinkliavų įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1–3 punktus, savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato vietinės rinkliavos dydį, vietinės rinkliavos mokėjimo tvarką, vietinės rinkliavos lengvatas (pažymos 8.3.2 papunktis). Vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 1 dalis nustato, kad savivaldybės tarybos priimtus teisės aktus gali sustabdyti, pakeisti ar panaikinti pati savivaldybės taryba (pažymos 8.2.3 papunktis). Nuostatų 8 punktas įtvirtina, jog Nuostatus tvirtina, juos keičia ir pildo Savivaldybės taryba (pažymos 9.2.4 papunktis).

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytą teisinį reglamentavimą, pabrėžtina, kad Rinkliavų įstatymas nenustato jokių ribojimų savivaldybių taryboms priimant sprendimus nei dėl teritorijų, kuriose bus taikoma (netaikoma) vietinė rinkliava, nustatymo, nei dėl vietinės rinkliavos dydžio. Būtent Savivaldybės tarybos kompetencijai priskirtina spręsti Vilniaus miesto zonų, kuriose taikoma vietinė rinkliava už naudojimąsi tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti, ribų bei

joms taikytinų vietinės rinkliavos tarifų nustatymo (keitimo) klausimus, Savivaldybės taryba turi teisę spręsti keisti (tobulinti) Savivaldybės tarybos priimtus teisės aktus, reglamentuojančius vietinės rinkliavos mokėjimo tvarką, zonas, tarifus, subjektus (mokėtojus) ir pan.

Savivaldybės taryba 2022-05-18 sprendimu Nr. 1-1459 „Dėl Tarybos 2011-07-13 sprendimo Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“ (pažymos 5 punktas, 9.2 papunktis) nauja redakcija išdėstė Nuostatų priedą, kuris reglamentuoja zonų, kuriose taikoma vietinė rinkliava už naudojimąsi Savivaldybės tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti, ribas, numatant, kad: Slucko gatvė, Krokuvos gatvė tarp Kalvarijų ir Rinktinės gatvių, Rinktinės gatvė tarp Šeimyniškių gatvės ir Karaliaus Mindaugo tilto patenka į raudonąją vietinės rinkliavos mokestinę zoną; Rinktinės gatvė tarp Šeimyniškių gatvės ir Tuskulėnų gatvės, Turgaus gatvė patenka į geltonąją vietinės rinkliavos mokestinę zoną (pažymos 5 punktas, 7.2 papunktis). H. Manto gatvėje, kaip pažymėjo Savivaldybės administracija, nėra vietine rinkliava apmokestintų automobilių stovėjimo vietų (pažymos 7.5 papunktis).

10.2. Seimo kontrolierės kompetencijai, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 2 dalimi, nustatančia, kad Seimo kontrolieriai netiria savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos (pažymos 8.1 papunktis), nepriskirtina vertinti Savivaldybės tarybos sprendimų, taip pat ir Savivaldybės tarybos 2022-05-18 sprendimo Nr. 1-1459 „Dėl Tarybos 2011-07-13 sprendimo Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“, teisėtumo ir pagrįstumo.

11. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, į tai, kad Seimo kontrolierių kompetencijai nepriskirta vertinti Savivaldybės tarybos 2022-05-18 sprendimo Nr. 1-1459 „Dėl Tarybos 2011-07-13 sprendimo Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“, teisėtumo ir pagrįstumo, skundo dalies dėl vietinės rinkliavos nustatymo (keitimo) Vilniaus mieste tyrimas, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punkto ir 17 straipsnio 4 dalies nuostatomis, reglamentuojančiomis, kad Seimo kontrolierius priima sprendimą nutraukti skundo tyrimą, jeigu skundo tyrimo metu nustatoma, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, nutrauktinas.

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teikiant siūlymus dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo

12. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijos), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 8–9 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) teikiant siūlymus dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo, konstatuotina:

12.1. vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 30 straipsnio 2 dalies 6 punktu, savivaldybės administracija rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus (pažymos 8.2.5 papunktis), o Savivaldybės administracijos direktorius, vadovaujantis minėto įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 1, 3 punktais, tiesiogiai ir asmeniškai atsako už savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais, organizuoja savivaldybės administracijos darbą (pažymos 8.2.4 papunktis).

Taigi, vadovaujantis pirmiau minėtų teisės aktų nuostatomis, Savivaldybės administracija turi pareigą užtikrinti tinkamų pasiūlymų (iniciatyvų), taip pat ir tų, kurios susijusios su Savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų keitimu (tobulinimu), pateikimą svarstyti Savivaldybės tarybai.

Nuostatų 4 punktas nustato, kad vietine rinkliava siekiama reguliuoti transporto eismo srautus, skatinti alternatyvius kelionių būdus, pagerinti gyvenamosios ir miesto aplinkos ekologinę būklę; vietinė rinkliava pradedama rinkti atsižvelgiant į viešąjį ir gyventojų interesus, eismo saugumą,

įvertinant galimybes naudotis stovėjimo vietomis, siekiant sudaryti sąlygas, kad piko metu stovinčių automobilių skaičius neviršytų 85 proc. stovėjimo vietų užimtumo atskirose teritorijose (pažymos 9.2.2 papunktis). Pagal Nuostatų 6 punktą, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ periodiškai (ne rečiau kaip 1 kartą per metus) atlieka stovėjimo vietų užimtumo analizę ir teikia siūlymus Savivaldybės administracijai dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo tose miesto gatvėse ir aikštelėse, kuriose automobilių stovėjimo vietų užimtumas piko metu viršija 85 proc. (pažymos 9.2.3 papunktis).

Siekiant įgyvendinti Nuostatų 6 punktą, Savivaldybės administracijos direktorius patvirtino Metodiką, kuria vadovaujantis Vilniaus mieste yra atliekama vietinės rinkliavos zonoje esančių vietinė rinkliava apmokestintų automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizė (toliau vadinama – Analizė) (pažymos 9.3 papunktis). Metodikos 3, 6 punktuose nustatyta, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ vietinės rinkliavos zonų keitimui, plėtrai, vietinės rinkliavos dydžių koregavimui ir kitų sprendimų priėmimui Analizę gali atlikti rudenį (pradedant ne anksčiau kaip rugsėjo 15 d. ir baigiama ne vėliau kaip spalio 31 d.) arba pavasarį (pradedant ne anksčiau kaip kovo 15 d. ir baigiama ne vėliau kaip balandžio 31 d.) (pažymos 9.3.1, 9.3.2 papunkčiai), o Metodikos 9 punktas reglamentuoja Analizės atlikimo dienas bei valandas (pažymos 9.3.4 papunktis).

12.2. SĮ „Susisiekimo paslaugos“ užimtumo tyrimą atliko 2021 m. rudenį ir jo rezultatus 2021 metais pateikė Savivaldybės tarybai ir Savivaldybės administracijai (pažymos 7.4 punktas). Kitas užimtumo tyrimas, kaip nurodė Savivaldybės administracija, planuojamas 2022 m. rudenį, kurį atlikus bus peržiūrėta automobilių stovėjimo vietų situacija gatvėse ir vadovaujantis Nuostatais, esant poreikiui, Savivaldybės administracijai bus teikiami siūlymai (pažymos 7.4 punktas).

12.3. Vadovaujantis Nuostatų 4 punktu (pažymos 9.2.2 papunktis), vietinės rinkliavos zonų, kuriose taikoma vietinė rinkliava, ribos, kaip nurodė Savivaldybės administracija, nustatomos ne tenkinant konkrečių subjektų poreikius, o sistemiskai įvertinus Savivaldybės funkcijų ir aplinkybių visumą, siekiant suderinti įvairius tarpusavyje konkuruojančius interesus: reguliuoti eismo srautus (kitų miesto rajonų gyventojų bei svečių poreikį atvykti į labiau apkrautas miesto dalis (dažniausiai centrinės miesto dalis) darbo / asmeniniais reikalais); mažinti oro taršą ir triukšmą mieste; gerinti aplinkos ekologinę būklę; suteikti daugiau erdvės pėstiesiems ir dviratininkams; skatinti alternatyvaus keliavimo būdus ir taip įgyvendinti Savivaldybės darnaus judumo planą (pažymos 7.3 punktas). Savivaldybės administracija taip pat pažymi, kad vietinės rinkliavos zonų ribos nustatomos ne pagal gatvės ilgį, o pagal teritoriją, atsižvelgiant į joje esančius traukos objektus, automobilių stovėjimo vietų paklausą ir kt. (pažymos 7.5 punktas).

Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų gatvių (pažymos 2.4, 2.5 papunkčiai) Savivaldybės administracija paaiškino: Krokuvos gatvėje geltonoji vietinės rinkliavos zona pakeista į raudonąją atsižvelgiant į tai, kad užimtumas piko metu viršijo 85 proc. ribą (buvo 86 proc.); Slucko gatvėje geltonoji vietinės rinkliavos zona pakeista į raudonąją siekiant išlaikyti raudonosios zonos vientisumą, nesudarant pigesnės automobilių statymo alternatyvos zonos viduje; H. Manto gatvėje nėra vietinė rinkliava apmokestintų automobilių stovėjimo vietų, ši gatvė nebuvo svarstoma; Suvalkų gatvėje vietinės rinkliavos pokyčiai nebuvo vykdomi; Trimitų gatvės užimtumas piko metu yra 44 proc., Turgaus gatvės – 46 proc., Rinktinės gatvės – 53 proc. (pažymos 7.5 papunktis).

12.4. Savivaldybės administracija dėl Pareiškėjo skunde nurodytos aplinkybės, susijusios su vietinės rinkliavos zonos nustatymu Maloniojoje gatvėje (pažymos 2.6 punktas), pažymėjo, kad situacija Maloniojoje gatvėje ir Turgaus gatvėse yra skirtinga, nes: „Malonioji g. iki vietinės rinkliavos zonų pakeitimo buvo apmokestinta vietinė rinkliava (žalioji zona), bet apmokestinimas buvo nepakankamas kad subalansuoti gyventojų ir kitų miestiečių interesus, t. y., nors gyventojai buvo išsiėmę lengvatinius leidimus stovėti šioje vietinės rinkliavos teritorijoje, bet šie leidimai nesuteikė išskirtinės teisės tik jiems statyti automobilius atitinkamoje teritorijoje, gyventojai su leidimais galėjo statyti tik jei buvo/rasdavo laisvų vietų šioje teritorijoje.“ „[...] šalia Maloniosios gatvės yra raudonoji vietinės rinkliavos zona ir biurų kompleksai, kurie generuoja didelį besistatančiųjų automobilius srautą (ne vietos gyventojų), dėl to Savivaldybės tarybai buvo siūlyta suvienodinti zonas, taip apsaugant Maloniosios gatvės parkavimo vietas nuo ilgalaikio stovėjimo ir

sudarant geresnes sąlygas gyventojų parkavimui. Manytina, kad nustatčius mažesnius tarifus Maloniojoje g. (pvz.: nustatčius geltonosios zonos tarifus) nei jie nustatyti Upės g. (raudonoji zona) išliks paskata miestiečiams (ne šios teritorijos gyventojams) statyti automobilius Maloniojoje g.“; „[...] padidinus vietinės rinkliavos įkainį Maloniojoje g. tikėtina, kad mažiau atvykstančiųjų statyti automobilius Maloniojoje g., ar jie bus statomi trumpesniai laikui, todėl daugiau bus galimybių gyventojams su leidimais surasti laisvų vietų Maloniojoje g.“.

„Tuo tarpu kalbant apie Turgaus g. apmokestinimą, straipsnyje [nurodytas pažymos 2.6 punkte] minimos parkavimo vietos kiemuose (o ne pačioje Turgaus g.), kuriuos nėra apmokestintos dabar, tiek nebūtų apmokestintos padidinus Turgaus g. taikomą vietinės rinkliavos tarifą. Natūralu, kad Turgaus g. padidinus parkavimo zonos įkainį, vairuotojai, kurie stengiasi išvengti vietinės rinkliavos mokėjimo, automobilius statys daugiabučių kiemuose, kur parkavimas yra nemokamas“ (pažymos 7.5 papunktis).

12.4. Savivaldybės administracija, atsižvelgdama į Pareiškėjo keliamus klausimus dėl vietinės rinkliavos zonų keitimo, 2022-08-04 raštu Nr. A34550/22 „Dėl rezervuotų automobilių stovėjimo vietų“, kreipėsi į uždarają akcinę bendrovę „Y“ prašydama apsvarstyti galimybę pakeisti šiuo metu esamų rezervuotų automobilių stovėjimo vietų galiojimo laiką H. Manto ir Turgaus gatvių atitinkamose dalyse. Pažymėtina, kad UAB „Y“ nesutiko pakeisti rezervuotų automobilių stovėjimo vietų galiojimo laiko, nes, bendrovės nuomone, „Suteikus gyventojams, oficialiai leidimus naudotis mums sutartimi priskirtomis automobilių parkavimo vietomis mes susidursime su problemomis, kurios sukels gyventojai nesilaikantys nustatytų reikalavimų, tai yra nuo 6.00 val. ryto patraukti automobilius iš parkavimo vietų“ (pažymos 7.6 papunktis).

13. Įvertinus tai, kas pirmiau išdėstyta, nėra pagrindo konstatuoti, kad Savivaldybės administracija pateikė netinkamus (subjektyvius) siūlymus Savivaldybės tarybai priimant 2022-05-18 sprendimą Nr. 1-1459 „Dėl Tarybos 2011-07-13 sprendimo Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytomis mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“, nes SI „Susisiekimo paslaugos“ automobilių stovėjimo vietų užimtumo piko metu tyrimą atlieka, vadovaudamasi Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtinta Metodika (pažymos 12.1, 12.2 papunkčiai); 2021 metų užimtumo tyrimo rezultatai, kaip nurodė Savivaldybės administracija, buvo pateikti Savivaldybės tarybai ir Savivaldybės administracijai (pažymos 12.2 punktas); vietinės rinkliavos tarifų pakeitimai yra atliekami, ne tik nustatčius, jog automobilių stovėjimo vietų užimtumas piko metu viršija 85 proc., bet ir atsižvelgiant į Nuostatų 4 punkte nustatytus vietinės rinkliavos tikslus (pvz.: reguliuoti transporto eismo srautus, gerinti gyvenamosios ir miesto aplinkos ekologinę būklę) (pažymos 12.3 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teikiant siūlymus dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo atmetina.

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Prašymą

14. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 8–9 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo Prašymą, konstatuotina:

14.1. Savivaldybės administracijoje 2022-06-06 gautas ir užregistruotas Pareiškėjo Prašymas (reg. Nr. A97-17377/22) (pažymos 7.1 papunktis).

Savivaldybės administracija atsakymą į Pareiškėjo prašymą pateikė 2022-07-08 Raštu (pažymos 7.2 punktas).

Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo

tokio prašymo ar skundo gavimo dienos (pažymos 8.4.2 papunktis). Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 32 punktas reglamentuoja, kad prašymai ir skundai turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus (pažymos 9.1.1 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės administracija atsakymą į Pareiškėjo Prašymą pateikė 2022-07-08 Raštu, t. y. per 22 darbo dienas, darytina išvada, kad Savivaldybės administracija Pareiškėjo Prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo pirmiau minėtų teisės aktų nuostatomis, nustatančiomis prašymų nagrinėjimo terminą (20 darbo dienų).

14.2. Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punktas nustato, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką (pažymos 8.4.2 papunktis). Pagal Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 47 punktą, atsakyme į prašymą asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ims) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-su) ir adresą (-su), taip pat terminą (-su), per kurį (-juos) gali būti pateiktas skundas (pažymos 9.1.2 papunktis).

Savivaldybės administracija Rašte nurodė išsamią pateikto atsakymo apskundimo tvarką (pažymos 7.2 punktas), todėl darytina išvada, kad Savivaldybės administracija Pareiškėjo Prašymo nagrinėjimo metu tinkamai vadovavosi pirmiau nurodytų teisės aktų nuostatomis nurodydama pateikto atsakymo apskundimo tvarką.

14.3. Pareiškėjas Prašyme nurodė šias aplinkybes: „Eismo skyrius pažadėjo, kuomet bus rengiamas Tarybos sprendimas, bus sprendžiamas ir mūsų rajono gatvių automobilių parkavimo problema“; „Taryba galimai suklaidinta, arba atribota nuo informacijos“; „Automobiliai parkuojami pažeidžiant KET reikalavimus [...]“; „[...] šis chaosas tik didės, kadangi Taryba savo sprendimu nustatė nuo liepos 1 d. Krokuvos g. ir dalį Rinktinės g. Raudona zona, o už keletas metrų esančias gatves paliko pigesnio parkavimo, dėl šios priežasties automobilių kiekis išaugs“; „Mes, stebėjome Savivaldybės tarybos komiteto posėdžių eigą, Savivaldybės tarybos posėdžius, bet nematėme, kad Eismo skyrius būtų dalyvavęs, Komitetų posėdžiuose pristatant klausimus“ (pažymos 7.1 punktas).

Savivaldybės administracija, atsakydama į Pareiškėjo Prašymą, Rašte, be kitos informacijos, nurodė (pažymos 7.2 punktas): SĮ „Susisiekimo paslaugos“ nuolat vykdo esamų stovėjimo vietų užimtumo tyrimus, kurių pagrindu teikia stovėjimo zonų pakeitimo pasiūlymus Savivaldybės Tarybai; remiantis stovėjimo vietų užimtumo tyrimu, atlikto 2021 m. spalio mėn., rezultatais Turgaus g. užimtumas piko valandomis buvo iki 60 proc., todėl vadovaujantis Nuostatų 4 punktu, Turgaus g. nebuvo įtraukta į raudonąją mokestinę zoną (stovėjimo vietų užimtumas neviršijo 85 proc.); Savivaldybės administracija prašys policijos ir Viešosios tvarkos skyriaus pareigūnų atkreipti didesnę dėmesį bei stiprinti kontrolę Kalvarijų turgaus prieigose; atlikus Tarybos sprendimo pokyčius ir toliau bus vykdoma stovėjimo vietų užimtumo stebėseną ir nustačius, jog Turgaus gatvėje užimtumas piko metu yra didesnis nei 85 proc., Tarybai būtų teikiamas siūlymas dėl mokamos zonos keitimo, t. y. įtraukimo į raudonąją zoną; paaiškino, kad Savivaldybės nuomone, įtraukus Turgaus g. į raudonąją mokestinę zoną, aplinkinių kiemų užpildymas turgaus darbo laiku gali kaip tik padidėti, todėl bus reikalinga papildoma situacijos analizė, siekiant nustatyti į Kalvarijų turgaus prieigas atvykstančių transporto priemonių funkcijas, t. y. kiek atvykstančiųjų yra susiję su turgaus ir jo prieigose įsikūrusių komercinių patalpų aptarnavimu, kiek lankytojų, kiek vietos gyventojų.

Taigi, įvertinus Pareiškėjo Prašymo turinį ir Savivaldybės administracijos Rašto turinį nustatyta, kad Savivaldybės administracija pateikė informaciją dėl dalies Pareiškėjo Prašyme nurodytų aplinkybių, pvz.: paaiškino, dėl kokių priežasčių, kuo vadovaujantis Turgaus gatvėje nebuvo pakeista vietinės rinkliavos zona; nurodė, kad dėl galimų Kelių eismo taisyklių pažeidimų Savivaldybės administracija kreipsis į policiją ir Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrių. Tačiau Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į tai, kad Savivaldybės administracija Rašte nepasisakė dėl šių Pareiškėjo Prašyme nurodytų aplinkybių: Savivaldybės taryba, priimdama

2022-05-18 sprendimą Nr. 1-1459 „Dėl Tarybos 2011-07-13 sprendimo Nr. 1-127 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“ buvo „[...] galimai suklaidinta, arba atribota nuo informacijos“; Savivaldybės administracijos Eismo organizavimo skyriaus dalyvavimo (nedalyvavimo) Savivaldybės tarybos komitetų posėdžiuose „pristatant klausimus“, susijusius su vietinės rinkliavos dydžių koregavimu (pažymos 7.1, 7.2 papunkčiai).

Savivaldybės administracijos pareigūnai savo veikloje, t. y. nagrinėdami prašymus ir skundus, be kita ko, privalo vadovautis ir Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintu išsamumo principu, reiškiančiu, jog viešojo administravimo subjektas į prašymą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį (pažymos 8.4.1 papunktis).

Pažymėtina, kad Savivaldybės administracijai Rašte nepasisakius dėl visų Pareiškėjo Prašyme nurodytų aplinkybių, darytina išvada, kad Savivaldybės administracija Pareiškėjo Prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintu išsamumo principu.

15. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, į tai, kad Savivaldybės administracija Pareiškėjo Prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis prašymų nagrinėjimo terminą (pažymos 14.1 punktas) bei Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintu išsamumo principu (pažymos 14.3 punktas), skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Prašymą, pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalies dėl vietinės rinkliavos nustatymo (keitimo) Vilniaus mieste tyrimą nutraukti.

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teikiant siūlymus dėl vietinės rinkliavos dydžio koregavimo atmesti.

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Prašymą pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Vilniaus miesto savivaldybės administracijai rekomenduoja:

19.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnai:

19.1.1. atsakymą į Pareiškėjo Prašymą pateikė nesilaikydami teisės aktuose nustatyto prašymų nagrinėjimo 20 darbo dienų termino (pažymos 14.1 punktas), bei imtis veiksmų, jog ateityje minėtas pažeidimas nepasikartotų;

19.1.2. Pareiškėjo Prašymo nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintu išsamumo principu, nes nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos dėl visų jo Prašyme nurodytų aplinkybių (pažymos 14.3 punktas), bei imtis veiksmų, jog ateityje minėtas pažeidimas nepasikartotų;

19.2. pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjo Prašymą ir pateikti informaciją, kuri nebuvo pateikta Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Eismo organizavimo skyriaus Rašte (pažymos 14.3 punktas);

19.3. informuoti, ar Vilniaus miesto savivaldybės Eismo organizavimo skyrius kreipėsi į policiją ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrių dėl galimų Kelių eismo taisyklių pažeidimų, kaip tai nurodė Rašte (pažymos 14.3 punktas); jeigu taip, nurodyti, kada (Seimo kontrolieriui pateikti informaciją patvirtinančio dokumento kopiją); jeigu ne, nurodyti, dėl kokių priežasčių bei kada bus kreiptasi.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolieriui pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus).

Seimo kontrolierė

Milda Vainiūtė